

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

**ШОСТА ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

23 квітня 2021 р.

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 11 від 29 квітня 2021 року)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. О. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали Шостої Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 23 квітня 2021 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2021. 68 с.

ISBN 978-966-992-541-1

УДК 321(477)(063)

Пришляк С. П.,
аспірантка відділу гуманітарної політики
та розвитку громадянського суспільства
Центр суспільних досліджень
Національного інституту стратегічних досліджень
м. Київ, Україна

ДОКАЗОВА ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА: ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ

Актуальність дослідження зумовлена потребою комплексного дослідження державних політик, створення умов для належного врядування, а також суперечливими тенденціями розвитку механізмів формування суспільної політики і вироблення владних рішень в Україні [1].

Останнім часом у розвинених країнах світу широко поширився новий підхід до вдосконалення системи державного управління і місцевого самоврядування, в основі якого лежить розробка і реалізація так званої «доказової державної політики», або «державної політики, заснованої на доказах» (від англ. «Evidence-based policy»), або «Evidence-based policy-making»). Такий підхід передбачає обґрунтування запропонованих варіантів нормативно-правового регулювання, окремих заходів та заходів соціально-економічної політики за допомогою результатів наукових досліджень, науково обґрунтованих фактів і широкої доказової бази. Застосування «доказового підходу» покликане підвищити якість державного управління, зокрема подолати суб'єктивізм [3].

Основним методологічним принципом, використовуваним при розробці публічної політики на основі фактичних доказів, є проведення наукових досліджень, що підтверджують, які програми або заходи можуть застосовуватися для отримання найкращих результатів. Таким чином, головним критерієм вибору того або іншого комплексу інструментів регулювання є науковий аналіз фактів.

Сам термін «Evidence-based policy» (EBP) з'явився в кінці 1990-х років і набув широкого поширення при адміністрації

Тоні Блера в Великобританії після 1997 року. Дослівно термін «Evidence-based» означає «той, що базується на доказах», і в Україні він відомий, у першу чергу, в контексті медичної практики як «доказова медицина».

В політиці концепцію «Evidence-Based» можна розглядати в двох аспектах:

1) під доказовою політикою розуміється впровадження органами влади та державними установами на різних рівнях тих заходів і програм політики, ефективність, доцільність та корисність яких доведені практикою та підкріплені дослідженнями;

2) доказову політику можна розуміти і як методологію впровадження політики, в основу якої покладено особливий – доказовий підхід. Це означає, що на кожному етапі циклу політики здійснюється його ґрунтовне опрацювання за кількома параметрами [1].

Застосовуючи доказовий підхід, можна підвищити рівень довіри суспільства до влади, вивести процес вироблення політики на новий, якісно високий рівень, що позитивно вплине на розвиток держави загалом [4].

На думку деяких науковців, основна перевага доказового підходу полягає в наступному: якщо наукове обґрунтування заходів, що вживаються, є публічним і об'єктивним, то у громадян з'являється більше шансів відстояти суспільні інтереси, нівелювати вплив лобістських груп і знизити ризики свідомо помилкових рішень [2].

Проте, розробка доказової державної політики має й певні обмеження.

Насамперед це суб'єктивність підходу, що зберігається: аналіз доказів і розробку заходів і інструментів регулювання проводять люди, які можуть бути схильні до політичного або ідеологічного впливу, або переслідувати власні інтереси, дослідники можуть мати упередження, що заважають їм побачити істину і так далі. Тим більше, навіть не розглядаючи суб'єктивний людський чинник як основний, то маємо зважати, що сама по собі доказова база може бути суперечливою і неточною із-за обмежень методологічних підходів для збору фактів, неможливості врахувати специфіку окремої конкретної території і наявності об'єктивних чинників, вплив яких оцінити досить складно та ін.

Крім того у рамках доказової політики не завжди можливо визначити стратегічні цілі регулювання, на основі яких буде розгорнута система завдань і заходів. Тобто, якщо цілі державної політики були поставлені хибні, то реалізація такої політики може виявитися даремною або призвести до негативних наслідків.

Найбільш дискусійними питаннями у доказовому підході є питання про «статус» обґрунтування. Що розуміється під поняттям «доказ»? Прихильники доказової політики вважають, що термін «доказ», який широко застосовується у математиці, фізиці або юридичних науках – це ідеал, до якого сфера соціально-економічних відносин повинна прагнути. Розробляючи державну доказову політику, під терміном «доказ» вважають «обґрунтування» або «забезпечення фактами» [1].

Провівши аналіз обґрунтувань, які застосовуються як докази під час вироблення державної політики, їх можна поділити на три групи:

- 1) факти та результати наукових експериментів (об'єктивні наукові дані);
- 2) результати вивчення суспільної думки (колективний інтелект);
- 3) неофіційні та експертні дані (експертна думка).

На думку широкого кола дослідників, «неофіційні дані» не можуть бути «доказами». Але разом з тим вони можуть ефективно доповнювати обґрунтування першої та другої груп.

Таким чином, досліджуючи методологію доказового підходу виникають питання, які є характерними для методології гуманітарних наук і економічної науки в цілому. Це виявляється в суб'єктивності інтерпретації, потенційного фальсифікування, поєднанні позитивного і нормативного, суворості обґрунтування під час використання наукового методу [1].

Інституціональні практики у дослідженні та виробленні державної політики пов'язані зі складною взаємодією різних органів державної влади і управління, узгодженням позицій цілого ряду соціальних груп і політиків, а також різних представників експертного співтовариства, взаємовпливу найрізноманітніших зовнішніх і внутрішніх факторів. У зв'язку з цим, державну політику слід трактувати як результат взаємодії держави,

інститутів громадянського суспільства, представників наукової, експертної та бізнесової спільноти для вирішення важливих завдань у розвитку незалежної України [1].

Література:

1. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики : монографія / авт. кол.: [Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін.] ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. – Київ : НАДУ, 2018. – 400 с
URL: <http://academy.gov.ua/social/pages/dop/2/files/b710d940-b89c-4a73-9c68-ba033e1bd602.pdf>

2. Волошинская А. А., Комаров В. М. Доказательная государственная политика: проблемы и перспективы. Вестник ИЭ РАН. № 4. 2015. С. 90–102 URL: https://www.researchgate.net/publication/283213727_DOKAZATELNAA_GOSUDARSTVENNA_A_POLITIKA_PROBLEMY_I_PERSPEKTIVY

3. Філіппова В. Д. Доказова державна політика в галузі педагогічної освіти як інструмент раціональних та обґрунтованих державних рішень. Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 28 лютого – 2 березня 2020 року).– Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. – 413-416 с.

4. Філіппова В. Д. Формування та реалізація державної політики в галузі педагогічної освіти України: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління 25.00.02 «механізми державного управління»/ Філіппова В. Д. – Харків, 2020 URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/arefFilippova>